

"Службени гласник РС", бр. 106/2013

На основу члана 37. Закона о ваздушном саобраћају ("Службени гласник РС", бр. 73/10, 57/11 и 93/12) и члана 42. став 1. Закона о Влади ("Службени гласник РС", бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС и 72/12),

Влада доноси

УРЕДБУ

о класама ваздушног простора Републике Србије и условима за њихово коришћење

Садржина Уредбе

Члан 1.

Овом уредбом прописују се класе ваздушног простора Републике Србије и услови под којима се свака класа ваздушног простора користи.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази који се користе у овој уредби имају следећа значења:

- 1) *аеродромска саобраћајна зона (Aerodrome Traffic Zone, ATZ)* је ваздушни простор одређених димензија успостављен око аеродрома ради заштите аеродромског саобраћаја;
- 2) *ваздушни простор Републике Србије* је целокупан ваздушни простор изнад територије Републике Србије;
- 3) *зона за летење војних ваздухоплова* је одређени део ваздушног простора који се користи за потребе летења војних ваздухоплова;
- 4) *зона обавезне употребе радио-станице (Radio Mandatory Zone, RMZ)* је одређени део ваздушног простора који је утврдио и објавио пружалац услуга контроле летења, уз претходну сагласност Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије (у даљем тексту: Директорат), у којем је обавезна употреба радио-станице;
- 5) *зона обавезне употребе транспондера (Transponder Mandatory Zone, TMZ)* је одређени део ваздушног простора који је утврдио и објавио пружалац услуга контроле летења, уз

претходну сагласност Директората, у којем је обавезна употреба опреме за идентификацију ваздухоплова и пренос података о висини по притиску (транспондера);

- 6) *зона спортских активности* је одређени део ваздушног простора који је утврдио и објавио пружалац услуга контроле летења, уз претходну сагласност Директората, у којем се изводе летачке активности ваздухоплова без сопственог погона;
- 7) *индицирана брзина (Indicated Airspeed, IAS)* је брзина очитана на пито-статичком индикатору брзине ваздухоплова без поправке грешке индикатора и пито-инсталације али са урачунатом адијабатском поправком на стишљивост ваздуха на нивоу мора;
- 8) *Интегрисани ваздухопловни информативни пакет* је пакет који се састоји од следећих елемената:
 - (1) Зборника ваздухопловних информација (*Aeronautical Information Publication, AIP*), укључујући амандмане;
 - (2) додатака на *AIP*;
 - (3) *NOTAM* и *PIB*;
 - (4) ваздухопловних информативних циркулара (*AIC*);
 - (5) контролних листа и листа важећих *NOTAM*;
- 9) *ICAO* је скраћеница која означава Међународну организацију цивилног ваздухопловства (*International Civil Aviation Organization*);
- 10) *контролисани ваздушни простор (Controlled airspace)* је ваздушни простор одређених димензија у коме се пружају услуге контроле летења у складу са класификацијом ваздушног простора и подразумева:
 - (1) завршну контролисану област (*Terminal Control Area, TMA*);
 - (2) контролисану зону (*Control Zone, CTR*);
 - (3) контролисану област (*Control Area, CTA*);
 - (4) горњу контролисану област (*Upper Control Area, UTA*);
- 11) *ниво лета (Flight level, FL)* је површина константног атмосферског притиска која се одређује у односу на утврђену стандардну вредност притиска (1013,2 hPa), одвојена од других таквих површина одређеним интервалима притиска;
- 12) *одобрење контроле летења (Air traffic control clearance)* је одобрење ваздухоплову за наставак лета под условима које је утврдила надлежна јединица контроле летења;
- 13) *савет за избегавање саобраћаја (Traffic avoidance advice)* означава савет добијен од јединице контроле летења, који садржи маневре који помажу пилоту да избегне судар.

Ваздухоплови на које се примењује Уредба

Члан 3.

Одредбе ове уредбе примењују се на све ваздухоплове који лете у ваздушном простору Републике Србије, осим:

- 1) на војне ваздухоплове када лете у зонама за летење војних ваздухоплова, у привремено издвојеним и привремено резервисаним деловима ваздушног простора или када извршавају летове посебне намене, по одобрењу министарства надлежног за послове одбране;
- 2) на ваздухоплове министарства надлежног за унутрашње послове, када извршавају летове посебне намене.

Класификација ваздушног простора

Члан 4.

Ваздушни простор Републике Србије се класификује у складу са *ICAO* класификацијом ваздушног простора датом у Прилогу који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Примена класа ваздушног простора

Члан 5.

У Републици Србији примењују се *ICAO* класе *C*, *D* и *G* ваздушног простора.

Класа *C* ваздушног простора примењује се у контролисаном ваздушном простору (*TMA*, *CTA*, *UTA*) од доњих граница контролисаног ваздушног простора до нивоа лета (*FL*) 660, изузев у контролисаним зонама (*CTR*) и аеродромским саобраћајним зонама (*ATZ*) када су активне.

Класа *D* ваздушног простора примењује се у контролисаним зонама (*CTR*) током радног времена јединице контроле летења надлежне за пружање услуга у контролисаној зони (*CTR*), изузев у аеродромским саобраћајним зонама (*ATZ*) када су активне.

Класа *G* ваздушног простора примењује се:

- 1) изван контролисаног ваздушног простора;
- 2) изнад нивоа лета (*FL*) 660;

- 3) у свим аеродромским саобраћајним зонама (*ATZ*) до висина које су објављене у Интегрисаном ваздухопловном информативном пакету, када су те зоне активне или до висине одобрене од стране надлежне јединице контроле летења;
- 4) у зонама спортских активности, до висина које су објављене у Интегрисаном ваздухопловном информативном пакету, када су те зоне активне.

Правила летења у класи C ваздушног простора

Члан 6.

Летење у класи C ваздушног простора се одвија по следећим правилима:

- 1) дозвољени су летови по правилима инструменталног летења (у даљем тексту: *IFR* летови) и летови по правилима визуелног летења (у даљем тексту: *VFR* летови);
- 2) свим летовима је обезбеђена услуга контроле летења тако да се *IFR* летови раздвајају од осталих *IFR* летова и од *VFR* летова;
- 3) *VFR* летови се раздвајају од *IFR* летова и добијају информације о осталом *VFR* саобраћају, а на захтев и савет о избегавању саобраћаја;
- 4) за све летове захтева се стална двострана радио-веза;
- 5) ограничење брзине од 250 *kt* индициране брзине (*Indicated Airspeed*, у даљем тексту: *IAS*) важи за *VFR* летове испод 3.050 *m* (10.000 *ft*) изнад средњег нивоа мора (*Above Mean Sea Level*, у даљем тексту: *AMSL*);
- 6) за све летове обавезно је одобрење контроле летења.

Правила летења у класи D ваздушног простора

Члан 7.

Летење у класи D ваздушног простора се одвија по следећим правилима:

- 1) дозвољени су *IFR* и *VFR* летови;
- 2) свим летовима је обезбеђена услуга контроле летења, тако да се *IFR* летови раздвајају од осталих *IFR* летова и добијају информације о *VFR* саобраћају и, на захтев, савет о избегавању саобраћаја;
- 3) *VFR* летови добијају информације о *IFR/VFR* саобраћају и, на захтев, савет о избегавању саобраћаја;
- 4) за све летове захтева се стална двострана радио-веза;

- 5) ограничење брзине од 250 *kt IAS* важи за све летове испод 3.050 *m (10.000 ft) AMSL*;
- 6) за све летове обавезно је одобрење контроле летења.

Правила летења у класи G ваздушног простора

Члан 8.

Летење у класи G ваздушног простора се одвија по следећим правилима:

- 1) дозвољени су *IFR* и *VFR* летови, којима се, на захтев, пружа услуга информисања ваздухоплова у лету;
- 2) за све *IFR* летове захтева се стална двострана радио-веза;
- 3) ограничење брзине од 250 *kt IAS* важи за све летове испод 3.050 *m (10.000 ft) AMSL*;
- 4) одобрење контроле летења није обавезно.

Употреба двостране радио-везе у ATZ

Члан 9.

Приликом уласка у активну аеродромску саобраћајну зону (*ATZ*), посада ваздухоплова је обавезна да успостави и одржава сталну радио-комуникацију на одговарајућем каналу за радио-комуникацију.

Зона обавезне употребе радио-станице (RMZ)

Члан 10.

Посада ваздухоплова који лети по правилима визуелног летења у делу класе G ваздушног простора који је означен као зона обавезне употребе радио-станице (*RMZ*), дужна је да успостави и одржава сталну радио-комуникацију ваздух-земља на одговарајућем каналу за радио-комуникацију.

Пре уласка у зону обавезне употребе радио-станице (*RMZ*), посада ваздухоплова је дужна да, преко одговарајућег канала за радио-комуникацију, упути почетни позив који садржи ознаку станице коју позива, позивни знак, тип ваздухоплова, позицију, висину, као и друге информације потребне за безбедно одвијање лета.

Зона обавезне употребе транспондера (TMZ)

Члан 11.

Посада ваздухоплова који лети у делу ваздушног простора који је означен као зона обавезне употребе транспондера (*TMZ*), дужна је да користи *SSR* транспондер који може да ради у моду *A* и *C* или у моду *S*.

Објављивање зона

Члан 12.

Ваздушни простор који је одређен као зона обавезне употребе радио-станице (*RMZ*), зона обавезне употребе транспондера (*TMZ*), зона за летење војних ваздухоплова или зона спортских активности објављује се у Интегрисаном ваздухопловном информативном пакету.

Метеоролошки услови за VFR летење

Члан 13.

VFR летење у класата *C*, *D* и *G* ваздушног простора дозвољено је ако су испуњени следећи метеоролошки услови:

1) минимална видљивост у лету:

(1) 8 *km* на и изнад 3.050 *m* (10.000 *ft*) *AMSL*,

(2) 5 *km* испод 3.050 *m* (10.000 *ft*) *AMSL*;

2) минимална удаљеност од облака:

(1) 1.500 *m* хоризонтално,

(2) 300 *m* (1.000 *ft*) вертикално.

У контролисаној зони (*CTR*) надлежна јединица контроле летења може да одобри *VFR* лет (тзв. специјални *VFR* лет) испод минимума прописаних у ставу 1. овог члана при брзинама мањим од 140 *kt IAS* у следећим метеоролошким условима:

1) минимална видљивост у лету: 1.500 *m* (800 *m* за хеликоптере);

2) доња база облака: 180 *m* (600 *ft*).

Метеоролошки услови за VFR летење са минимумима мањим од стандардних

Члан 14.

VFR летење у класи G ваздушног простора, на или испод 900 *m AMSL* или 300 *m* изнад терена узимајући шта је више, дозвољено је ако су испуњени следећи метеоролошки услови:

- 1) минимална видљивост у лету - 5 *km*;
- 2) минимална удаљеност од облака - изван облака уз стални визуелни контакт са површином земље.

Изузетно од става 1. овог члана, VFR летење у класи G ваздушног простора, на или испод 900 *m AMSL* или 300 *m* изнад терена узимајући шта је више, на брзинама мањим од 140 *kt IAS* може да се обавља при видљивости између 1.500 *m* и 5 *km*, уз стални визуелни контакт са површином земље.

VFR летење хеликоптера на брзинама мањим од 140 *kt IAS*, у класи G ваздушног простора, на или испод 900 *m AMSL* или 300 *m* изнад терена узимајући шта је више, може да се обавља при видљивости у лету између 800 *m* и 1.500 *m*, уз стални визуелни контакт са површином земље.

VFR летење изнад нивоа лета (FL) 200 и летење трансоничним и суперсоничним брзинама

Члан 15.

VFR летење изнад нивоа лета (FL) 200 није дозвољено.

Летење трансоничним и суперсоничним брзинама није дозвољено, осим за војне ваздухоплове.

Ограничења летења у класама ваздушног простора

Члан 16.

Осим ако је потребно за полетање или слетање ваздухоплова или ако то одобри Директорат, VFR летови не могу да се обављају:

- 1) изнад густо насељених делова градова, места или насеља или изнад скупова лица на отвореном простору, на висини мањој од 300 *m* (1.000 *ft*) изнад највише препреке унутар круга полупречника 600 *m* од ваздухоплова;

- 2) у подручјима која нису обухваћена тачком 1), на висини мањој од 150 *m* (500 *ft*) изнад тла или воде или 150 *m* (500 *ft*) изнад највише препреке унутар круга полупречника 150 *m* од ваздухоплова.

Подзаконски пропис

Члан 17.

Ближе услове за летење ваздухоплова у класама ваздушног простора Републике Србије прописује Директорат.

Казнене одредбе

Члан 18.

Новчаном казном од 400.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице које је корисник ваздухоплова ако:

- 1) лети у класи *C* ваздушног простора супротно правилима из члана 6. ове уредбе;
- 2) лети у класи *D* ваздушног простора супротно правилима из члана 7. ове уредбе;
- 3) лети у класи *G* ваздушног простора супротно правилима из члана 8. ове уредбе;
- 4) поступи супротно одредби члана 9. ове уредбе;
- 5) поступи супротно одредби члана 10. ове уредбе;
- 6) поступи супротно одредби члана 11. ове уредбе;
- 7) лети по *VFR* правилима у метеоролошким условима који су испод минимума прописаних у члану 13. ове уредбе;
- 8) лети по *VFR* правилима у метеоролошким условима који су испод минимума прописаних у члану 14. ове уредбе;
- 9) поступи супротно пропису из члана 17. ове уредбе.

За прекршај из става 1. овог члана, казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана, казниће се предузетник новчаном казном од 250.000 до 500.000 динара.

Престанак важења прописа

Члан 19.

Даном ступања на снагу ове уредбе престаје да важи Уредба о увођењу класе С ваздушног простора ("Службени гласник РС", број 115/03) и Уредба о класама ваздушног простора Републике Србије и условима за њихово коришћење ("Службени гласник РС", број 20/11).

Ступање на снагу

Члан 20.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењује се од 6. марта 2014. године.

05 број 110-10317/2013
У Београду, 4. децембра 2013. године

Влада

Председник,
Ивица Дачић, с.р.

Прилог

Класа	Врста лета	Обезбеђено раздвајање	Услуге које се пружају	Ограничење брзине*	Захтев за радио везом	Подлеже АТС одобрењу
A	Само IFR	Свих ваздухоплова	Услуга контроле летења	Неприменљиво	Непрекидна двострана	Да
B	IFR	Свих ваздухоплова	Услуга контроле летења	Неприменљиво	Непрекидна двострана	Да
	VFR	Свих ваздухоплова	Услуга контроле летења	Неприменљиво	Непрекидна двострана	Да
C	IFR	IFR од IFR IFR од VFR	Услуга контроле летења	Неприменљиво	Непрекидна двострана	Да
	VFR	VFR од IFR	1) Услуга контроле летења за раздвајање од IFR; 2) VFR/VFR информација о саобраћају (и на захтев, савет о избегавању саобраћаја)	Не више од 250 kt IAS испод 3.050 m (10.000 ft) AMSL	Непрекидна двострана	Да
D	IFR	IFR од IFR	Услуга контроле	Не више од 250 kt	Непрекидна	Да

			летења, информација о VFR саобраћају (и на захтев, савет о избегавању саобраћаја)	IAS испод 3.050 m (10.000 ft) AMSL	двострана	
	VFR	Не	Информација о IFR/VFR и VFR/VFR саобраћају (и на захтев, савет о избегавању саобраћаја)	Не више од 250 kt IAS испод 3.050 m (10.000 ft) AMSL	Непрекидна двострана	Да
E	IFR	IFR од IFR	Услуга контроле летења и, докле год је могуће, информација о VFR саобраћају	Не више од 250 kt IAS испод 3.050 m (10.000 ft) AMSL	Непрекидна двострана	Да
	VFR	Не	Информација о саобраћају докле год је могуће	Не више од 250 kt IAS испод 3.050 m (10.000 ft) AMSL	Не	Не
F	IFR	IFR од IFR докле год је могуће	Саветодавна услуга; услуга информисања у лету	Не више од 250 kt IAS испод 3.050 m (10.000 ft) AMSL	Непрекидна двострана	Не
	VFR	Не	Услуга информисања ваздухоплова у лету	Не више од 250 kt IAS испод 3.050 m (10.000 ft) AMSL	Не	Не
G	IFR	Не	Услуга информисања ваздухоплова у лету	Не више од 250 kt IAS испод 3.050 m (10.000 ft) AMSL	Непрекидна двострана	Не
	VFR	Не	Услуга информисања ваздухоплова у лету	Не више од 250 kt IAS испод 3.050 m (10.000 ft) AMSL	Не	Не
* Када је прелазна апсолутна висина нижа од 3.050 m (10.000 ft) AMSL, потребно је користити FL 100 уместо 10.000 ft.						